

Asiakaskokemus ja palvelumuotoilu kehittämisen työkaluna-webinaari

Johanna Kokkomäki KTM, AmO

Digitaaliset työkalut ja data yksinyrittäjän apuna-koulutus

Euroopan unionin rahoittama –
NextGenerationEU

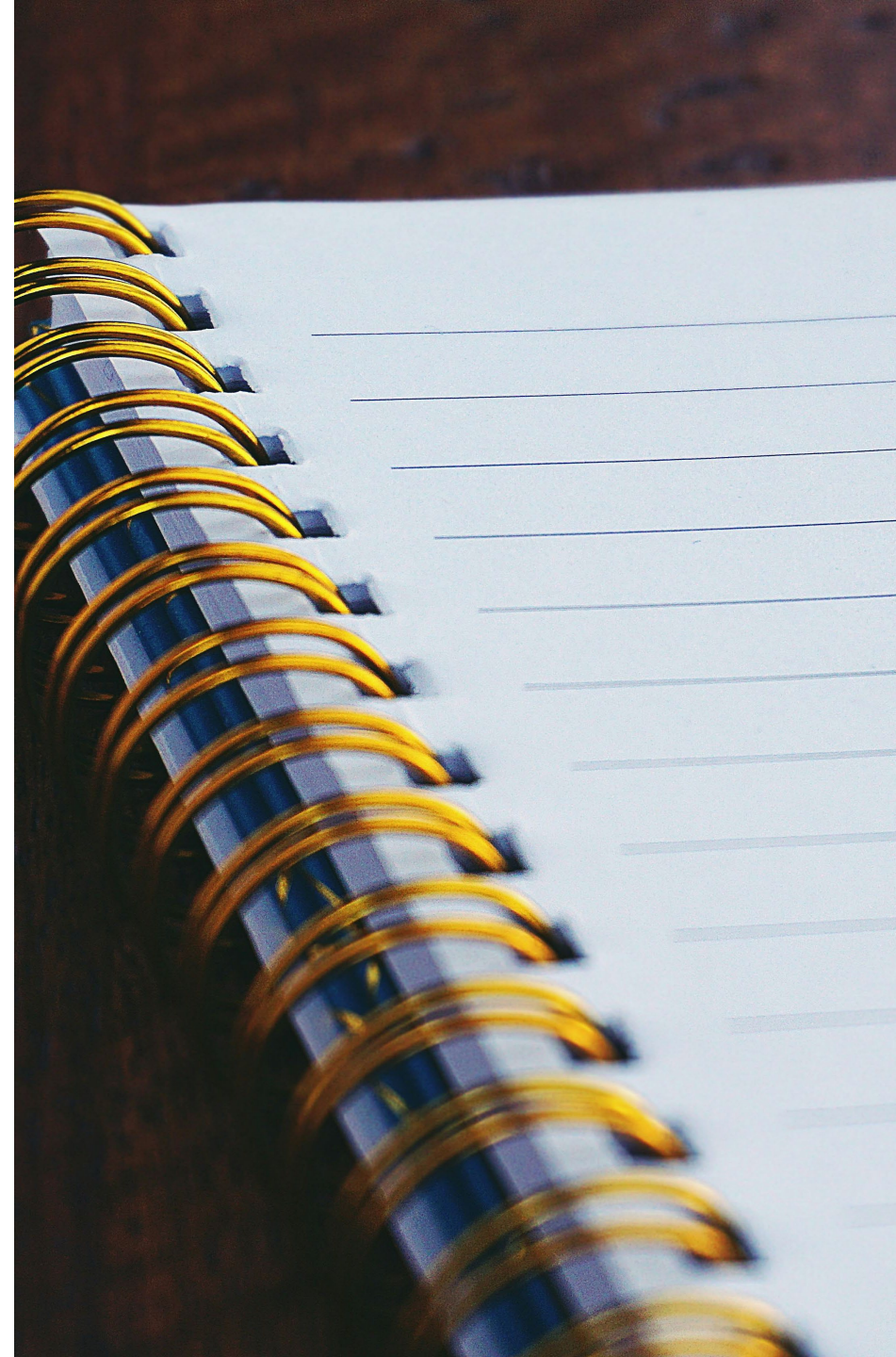
Rahoittaja

Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus

Teemat

- Asiakaskokemus palvelumuotoilun keskiössä
- Kuka on meidän asiakkaamme?
- Palvelumuotoilu – palvelun kehittämistä muotoilun keinoin
- Palvelumuotoilun prosessi ja suunnittelu
- Palvelupolku palveluprosessien kehittämisen pohjana
- Menetelmiä prosessin eri vaiheisiin

Lähtökohtia palvelumuotoilulle

- Muutos kuluttajien ostokäyttäytymisessä
  - Kuluttajat ovat yhä vaativampia ja haluavat toimivia ratkaisuja, asiakas ei enää tyydy huonoon palveluun
  - Asiakkaat vaativat tuotteilta tänä päivänä merkityksellisyyttä (elämyksiä) ja palveluiden merkitys kasvaa.
  - Pelkkä tuote ei riitä vaan usein ostetaan tuote- ja palveluperhe
- Yritysten on vaikeaa pärjätä kilpailussa, jos tuote tai palvelu ei ole suunniteltu hyvin: tuote- ja palveluinnovoinnilla kilpailuetua!

Asiakasodotukset vaikuttavat asiakaskokemukseen

Asiakasodotukset → Asiakaskokemus → Asiakastyytyväisyys tai –tyytymättömyys =
Asiakasodotuksia tulee johtaa!

Kun asiakaskokemusta johdetaan ja asiakkaiden odotuksia ylitetään, on huomioitava, että asiakkaiden aikakäsitys ja odotukset reagoitinopeudesta ovat muuttuneet valtavasti

→ Ne, jotka pystyvät yksinkertaistamaan toimintaansa ja toimimaan nopeammin kuin asiakkaat odottavat, tulevat menestymään muita paremmin.

- Asiakaskokemuksen johtamisessa keskeisin käsite on **asiakkaalle luotava arvo**.
- Yritykset luovat toiminnallaan tai tuotteillaan edellytyksiä arvon muodostumiselle → asiakas luo omalla toiminnallaan niistä itselleen arvoa.

Keskustelua ja pohdittavaa

Millaisen asiakaskokemuksen haluat luoda asiakkaillesi?

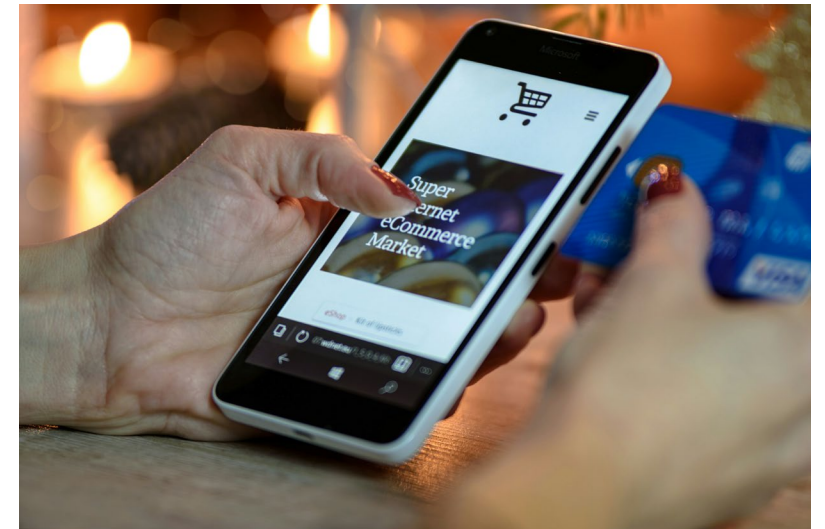
Millaisena haluat, että asiakkaat kokevat yrityksesi? Kun asetut asiakkaasi saappaisiin, tuntuvatko palvelut juuri sellaisilta?

Miltä asiakaskokemuksen tulisi sinun asiakkaistasi **tuntua**?

Esimerkkejä asiakaskokemuksen kehittämisestä digitaalisissa kanavissa

- Helppokäyttöiset verkkosivut ja mobiilisovellukset
  - Personointi
  - Omat palvelukanavat
  - Tehokas asiakaspalvelu
  - Data-analytiikka
- Kilpailuetu
  - Asiakasuskollisuus
  - Lisääntynyt myynti
  - Positiivinen brändikuva

Asiakasymmärryksen syventäminen – kuka on asiakkaamme?

- Asiakasymmärryksen syventäminen → Millaisia asiakkaamme ovat? Kenelle myymme?
- **Käyttäjäpersoonaa tai asiakasprofiili:** tietyn ryhmän kuvaus, jossa tiivistetään tieto asiakkaan käyttäytymismallista, toiminnan motiiveista, hallitsevista arvoista, oston esteistä
  - luodaan esimerkki käyttäjäpersoonasta, eli millainen tyyppi palveluiden käyttäjä on, pohditaan esimerkiksi millainen asenne, elämäntyyli ja millaiset arvot hänellä on.
- Käyttäjäpersoonaa voidaan luoda useampia lähtökohdista riippuen.
- Käyttäjäpersoonan luomisessa hyödynnetään jo olemassa olevaa tietoa, ja samalla saadaan selville mitä olennaista tietoa asiakkaista puuttuu.
- Usein on helpompaa tarkastella esimerkiksi suunnitteilla olevaa palvelua yhden asiakasryhmää edustavan käyttäjäpersoonan kautta kuin kokonaisen asiakasryhmän.

CASE: ASIAKASPROFIILI / PARTURI-KAMPAAMO MALLI

Nimi: Leena
Lapsiperheellinen

Ikä: 35

Toimistotyöntekijänä työskentelevä lapsiperheen äiti, yrittäjän puoliso. Työ- ja perhe-elämä on hektistä. Viihtyy luonnossa ja nauttii pienistä arjen iloista sekä toisinaan hemmottelusta. Suosii kotimaisia tuotteita. Hyödyntää parturi-kampaajan palveluja säännöllisesti, mutta useimmiten vain hiusten siistimiseen - ei suuria muutoksia tyyliin.

Asiointiväli: 6-8 kk

Useimmiten ostetut palvelut: Tyviväri ja leikkaus, leikkaus & raidat

Ajanvarauksen tapa:
Suosii nettiajanvarausta

OSTON ESTEET

Ajankäytön haasteet
Panostaminen itseen vain rahatilanteen salliessa

ARVOT

Perhe
Luonto ja ympäristö
Oma hyvinvointi
Yrittäjäyys

Mistä palvelumuotoilussa on kyse?

- Palvelumuotoilu on palvelun suunnittelua ja kehittämistä muotoilun menetelmin.
- **Asiakasnäkökulma** on kaiken kehittämisen ydin; palvelutapahtumaa suunnitellaan nimenomaan asiakasnäkökulmasta
  - Palvelumuotoilu on aidosti asiakaslähtöinen lähestymistapa.
  - Kaiken keskiössä on asiakaskokemuksen kehittäminen
- Palvelumuotoilussa on tärkeää palvelukokemuksesta ja sen osa-alueista saatavan **datan** hyödyntäminen
  - Kehittäminen ei perustu ”mutu-tuntumaan” vaan asiakkailta kerättyyn tietoon: esim. haastattelut, kyselytutkimukset, havainnointi
  - Kaikki kehittäminen asiakkaan kanssa ei ole palvelumuotoilua vaan tiettyjen elementtien täytyä toteutua

Tiivistelmä: Palvelumuotoilun ominaispiirteet

- Datan hyödyntäminen
- Empatia – aito kiinnostus asiakkaan tarpeisiin ja toiveisiin
- Yhteiskehittäminen
- Osallistaminen (asiakkaat, sidosryhmät, henkilöstö)
- Menetelmien hyödyntäminen
- Jatkuva prosessi ja jatkuva parantaminen
- Nopeat kokeilut
- Ketteryys
- Luovuus
- Visuaalisuus

Suunnittelun vaiheet ja lähtökohdat

- Palvelumuotoilulla pitää olla tarkoitus, eli joku tavoite tai syy miksi sitä lähdetään tekemään.
  - Aina palvelujen kehittämistä ei kannata tehdä palvelumuotoilun avulla – vaatii resursseja
- Palvelujen suunnittelun vaiheita on ideointi, suunnittelu, testaus ja toteutus.
- Lähtökohtana on yrityksen asiakaskohderyhmät, ja monilla palvelumuotoilun menetelmillä voidaan syventää juuri **asiakasymmärrystä**.
- Asiakkaiden rooli koko palveluprosessin kehittämisessä ja palvelumuotoilussa on siis merkittävä.
- Mahdollisimman laaja osallistaminen synnyttää uusia näkökulmia.

Esimerkkejä menetelmistä tiedon hankintaan

Haamuasiointi (Mystery Shopping):

- Suoritetaan nimenmukaisesti haamuasiointi yrityksessä.
- Asiointin aikana havainnoidaan ja arvioidaan palvelun etenemistä; millainen asiakaskokemus palvelusta muodostuu, onko palvelussa puutteita, millaista palvelu asiakas saa jne.
- Hyvä menetelmä lähtötilanteen kartoittamiseen ja selvittämään palvelun nykytila asiakkaan kokemana.

Luotaimet:

- Itsedokumentointimenetelmät, asiakkaalle havainnon tueksi annettuja apuvälineitä (esim. päiväkirjan kirjoittaminen omasta elämästä, valokuvat, videot)
- Kerätään käyttäjätietoa, joka perustuu käyttäjän itsehavainnointiin.

Asiakasraati:

- Asiakkaita osallistava menetelmä, jota käytetään palveluja suunniteltaessa, arvioitaessa ja kehitettäessä.
- Palvelujen käyttäjistä koottu ryhmä, joka keskustelee palveluja järjestävän organisaation vastaavien henkilöiden kanssa.
- Tehtävänä on antaa palautetta palvelujen laadusta ja tehdä ehdotuksia palvelujen kehittämiseksi

Vinkkejä työskentelyyn ideointivaiheessa

- Selkiytä ja pyri ymmärtämään ongelma.
- Jaa suuremmat kokonaisuudet osakokonaisuuksiin eli osaongelmiin.
- Luovuus vaatii sille suotuisan ympäristön, ja usein ideointia tehdäänkin muualla kuin organisaation omissa tiloissa.
- Projektille kannattaa asettaa myös aikataulu, vaikka ideointia tulisi tehdä kiireettömästi.
- Kannattaa esittää myös poikkeavia ideoita eikä kritisoida. Kaikkien ideoita kohdellaan tasa-arvoisesti.
- Pyrkimys on kerätä mahdollisimman paljon ideoita.
- Yhdistele ideoita ja hyväksy myös mahdottomat ideat. Ryhmittele ideoita.
- Kokeile eri ideointimenetelmiä ja -ympäristöjä.
- Käytä visuaalisia esityksiä (esim. piirroksset, kuvaukset, mallit).
- Laita ideat esille.
- Aseta tavoite mihin asti ideoita kerätään.

Ideointia: Miten voisin itse hyödyntää palvelumuotoilua?

- Miten voisin kerätä tietoa mitä asiakkaani / potentiaaliset asiakkaani todellisuudessa haluavat ja toivovat?
- Voisinko hyödyntää palvelumuotoilua
  - Palvelun sujuvoittamiseen
  - Asiainnin helpottamiseen
  - Palvelun näkyväksi tekemiseen?

Tämä teos, jonka tekijä on Johanna Kokkomäki, on lisensoitu Creative Commons Nimeä-EiKaupallinen-JaaSamoin 4.0 Kansainvälinen -lisenssillä.
Tämä materiaali on tuotettu Digitaaliset työkalut ja data yksinyrittäjän apuna koulutuksessa.

Kuvat: Pexels

Palvelukeskus edistää työkäisten osaamisen kehittämistä ja osaavan työvoiman saatavuutta. Palvelukeskuksen toimintaa ohjaavat opetus- ja kulttuuriministeriö sekä työ- ja elinkeinoministeriö.

Euroopan unionin rahoittama –
NextGenerationEU

